

I Keskeiset ehdotukset

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta kommentoida lakiluonnoskokonaisuutta ja pitää tärkeänä, että kommentit huomioidaan kokonaisuuden viimeistelyssä.

STM harkitsee parhaillaan sitä, toimiiko se tulevalla ohjelmakaudella välittävänä toimielimenä ja käy tähän liittyen neuvotteluja TEM:n kanssa. Asian käsittelyn ollessa kesken, lakiin tulee kirjata STM:n mahdollisuus halutessaan toimia välittävänä toimielimenä. STM pitää ehdottoman tärkeänä, että mikäli se päättää luopua välittävän toimielimen tehtävästä, sillä säilyy tarkoituksenmukaisuusharkinta silloin kun ohjelmien sisällöt kuuluvat sen toimivaltaan.

Lisäksi STM pitää tärkeänä, että lainsäädännössä ei luoda ristiriitaisia rakenteita ja että esimerkiksi ehdotetut aluekehittämiskeskustelut kytkeytyvät myös muiden ministeriöiden alueiden kanssa käytäviin keskusteluihin ja että nämä muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden. Esimerkiksi yhteys sote-maakuntiin ja niiden ohjaukseen on tärkeä tunnistaa. STM pitää tärkeänä, ettei laki poissulje edellytyksiä yhteistyölle sote-maakuntien kanssa.

STM katsoo, että lakiluonnoskokonaisuudessa aluekehittämisessä vastuista säädetään kapeasti nykytilaan verraten, mikä voi tuoda haasteita poikkihallinnollisille ja monimuotoiselle aluekehittämiselle. Yhteistyö muiden ministeriöiden kanssa tulisi kirjata esityksen pykäliin. Samoin lakiluonnoskokonaisuus ei edellytä alueellisilta toimijoilta vahvaa keskinäistä yhteistyötä, mikä vaikuttaa suoraan esimerkiksi valtakunnallisten hankkeiden vaikuttavuuteen.

Yleisiä huomioita

Maakuntien yhteistyöryhmien (MYR) asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä päätöksentekojä ja hallintomenettelyistä säädettäisiin nykyistä yleisemmin.

- Valtakunnallisten ja etenkin poikkihallinnollisten tavoitteiden toteutumiseksi STM pitää tärkeänä, että MYR:n kokoonpanossa on kaikkien tarkoituksenmukaisten hallinnonalojen alueellisia edustajia.

Nykyisestä menettelystä, jossa alueiden kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelevät osana aluekehittämispäätöstä hallinnonalaansa varten aluekehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet, ehdotetaan luovuttavan.

- STM edellyttää, että asetuksenantovaiheessa tätä tarkennetaan yhteistyössä eri ministeriöiden kesken. Silloin kun tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät STM toimivaltaan on sillä oltava tässä tarkoituksenmukaisuusharkinta.

Äkillisten rakennemuutosten ennakoiva ja reaktiivinen toimintamalli alueilla on vakiintunut toimintatapa.

- STM pitää tärkeänä että säädöksissä varmistetaan joustavat toimintatavat äkillisissä tilanteissa eikä niille luoda esteitä.

Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotetaan valtion ja maakuntien välisen säännöllisen vuorovaikutuksen menettelyn, aluekehittämiskeskustelujen, käyttöönottamista.

- STM pitää tärkeänä, että sen hallinnonala otetaan huomioon osana aluekehittämiskeskusteluja ja että nämä keskustelut kytkeytyvät myös muiden ministeriöiden alueiden kanssa käytäviin keskusteluihin. Synergiaetuja voi syntyä esimerkiksi tiedolla johtamisen näkökulmasta.

Laissa todettaisiin ne viranomaiset, joita hallintoviranomainen voisi nimetä välittäviksi toimielimiksi edellytysten täytyessä.

- STM edellyttää, että sillä säilyy tarkoituksenmukaisuusharkinta sen hallinnonalalle tulevissa päätöksissä ESR+:n teemojen, varojen ja hankehakujen osalta. STM ja TEM käyvät tästä parhaillaan keskusteluja ja niiden lopputulema huomioitava lakiluonnosten viimeistelyssä.
- STM pitää mainita välittävänä toimielimenä, mikäli se ei ole päättänyt luopua välittävän toimielimen tehtävästä.
- STM pitää tärkeänä, että ministeriöt ovat mukana valmistelemassa Valtioneuvoston asetusta, jossa määritellään tarkemmin välittävän toimielimen tehtävät ja roolit. VN asetus ei saa kumota edellisessä kohdassa todettua.

Tavoitteena on selkeyden lisäksi vähentää tuensajaan sekä rahoittavien viranomaisten hallinnollista taakkaa toimeenpanossa.

- STM pitää tärkeänä tuensajaan sekä rahoittavien viranomaisten hallinnollista taakan vähentämistä toimeenpanossa.

hankkeiden seurantatietojen kerääminen ja raportointi Euroopan komissiolle muutettaisiin henkilötietojen osalta tilastopohjaiseksi, mikä on komission ensisijainen suositus.

- STM pitää tärkeänä tuensajaan sekä rahoittavien viranomaisten hallinnollista taakan vähentämistä toimeenpanossa eri tasoilla tietosuoja-vaatimukset huomioiden.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

1 luku Yleiset säännökset

STM pitää lain tarkoitusta ja soveltamisalaa selkeänä.

- Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)

- STM pitää tärkeänä, että tässä otetaan huomioon myös valtakunnallinen, alueiden rajat ylittävä kehittäminen. Myös aluetoimijoita tulisi velvoittaa keskinäiseen yhteistyöhön.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

5§; 4) *valtakunnallisilla teemoilla* Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa olevia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, joita ohjataan ja rahoitetaan keskitetysti ja valmistelu on tehty ministeriöiden keskeisten strategioiden pohjalta yhteistyössä alueiden kanssa;

- STM pitää tärkeänä, että se voi ohjata ja linjata keskitetysti valtakunnallisia teemoja ja vaikuttaa oman hallinnonalansa osalta rahoituksen suuntaamiseen.

2 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

- Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?
 - 6§ ja 7§ ovat selkeät.
- Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?
- Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)
- Valtakunnallisten ja etenkin poikkihallinnollisten tavoitteiden toteutumiseksi STM pitää tärkeänä, että MYR:n kokoonpanossa on kaikkien tarkoituksenmukaisten hallinnonalojen alueellisia edustajia.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

8§ Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät:

- laatii yleisasetuksen 16 artiklan mukaisen ohjelman Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen osalta;
 - STM pitää tärkeänä, että kirjauksessa todetaan "yhdessä muiden ministeriöiden ja hallinnonalojen kanssa" (vertaa hallintolain 7§ 1momentti).
- laatii yleisasetuksen 7 artiklassa tarkoitetun kumppanuussopimuksen Euroopan komission kanssa alue- ja rakennepolitiikan rahastojen ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmien rahoituksen kohdentamisesta, tavoitteista ja toteutustavasta;
 - STM pitää tärkeänä, että kirjauksessa todetaan "yhdessä muiden ministeriöiden kanssa" (vertaa hallintolain 35§)
- Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa tehtäviään yhteistyössä alueiden kehittämiseen osallistuvien ministeriöiden, maakuntien liittojen, kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden toimijoiden kanssa.
 - STM ehdottaa, että muotoilu *alueiden kehittämiseen osallistuvien* korvataan muotoilulla *yhdessä muiden ministeriöiden kanssa*.
- STM katsoo, että 9 §:ää ei voida hyväksyä ennen kuin STM on tehnyt päätöksen siitä, haluaako se toimia tulevalle ohjelmakaudella välittävänä toimielimenä. STM pitää mainita 9§:ssä välittävänä toimielimenä, mikäli se ei ole päättänyt luopua välittävän toimielimen tehtävästä.

3 luku Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)

- Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)
- Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

21§ Alueiden kehittämisen painopisteet

- STM pyytää kiinnittämään huomiota, että nykyisessä hallintolaissa 29§ otsikossa puhutaan valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä. Valtakunnallisuus tulisi näkyvä paremmin yleisesti tässä lakiluonnoksessa.

25§:

- STM ehdottaa muotoilua: Ohjelmaan sisältyvien valtakunnallisten teemojen valmistelusta vastaavat asianomaiset ministeriöt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla koordinoimana (vrt. nykyinen lainsäädäntö).
- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ohjelmien ja suunnitelmien valmistelusta, sisällöstä ja muuttamisesta sekä valtakunnallisten teemojen johtoryhmien kokoonpanosta ja tehtävistä sekä alueellisten rahoitussuunnitelmien laadinnasta.
 - STM pitää tärkeänä, että asianomainen ministeriö voi itse määritellä johtoryhmän kokoonpanon ja toimintatavan. Asetus ei saa kumota tätä eikä heikentää ministeriön mahdollisuutta ohjata ja linjata oman hallinnonalansa teemoja.
 - STM painottaa, että asetuksenantovaiheessa on yhteistyössä TEM:n ja muiden ministeriöiden kanssa varmistettava, että toteuttamiseen osallistuvilla ministeriöillä säilyy ohjausvalta toimivaltaansa liittyvissä ohjelmissa tai niiden osissa.

4 luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hallinnointi

- Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

5 luku Erinäiset säännökset

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

1 luku Yleiset säännökset

- Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)
- Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?
- Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?

- STM katsoo, että rahoituslain muotoiluja ei voi hyväksyä ennen kuin STM on tehnyt päätöksen siitä, haluaako se toimia tulevalla ohjelmakaudella välittävänä toimielimenä. STM pitää mainita välittävänä toimielimenä, mikäli se ei ole päättänyt luopua välittävän toimielimen tehtävästä.
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1
- 16§; STM:n katsoo, että tästä pykälästä ei käy ilmi mitä rahoitusta tässä tarkoitetaan.
- Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää tukea myös itselleen.
 - STM pitää tärkeänä, että tässä kiinnitetään huomiota intressiristiriitojen syntymisen välttämiseen.

2 luku Tukimenettely

- Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

3 luku Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevat erityissäännökset

- Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

4 luku Kansallista vastinrahoitusta koskevat erityissäännökset

- Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

5 luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien valvonta

- Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?
- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

6 luku Erinäiset säännökset

- Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

- Kommentit ja näkemykset

